

Про особливості організації самостійної роботи студентів при навчанні іноземній мові на старших курсах

Варянюк Т.В.

м. Київ, Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»

Серед багатьох проблем, які стоять перед викладачами іноземних мов у вищих навчальних закладах, є такі, які потребують нового підходу до їх вирішення. Перш за все до них відносяться проблеми, пов'язані з підвищенням ефективності навчання іноземній мові, розробка нових організаційних форм та методичних прийомів навчання, контролю рівня знань студентів, розвиток у них вміння працювати самостійно. Успішне рішення цих проблем сприяє формуванню у студентів зацікавленого, свідомого відношення до навчання, розвитку їх здібностей до творчої самостійної роботи та вмінню долати учбові складнощі. Питання подальшого вдосконалення форм та методів проведення занять з іноземної мови, розвиток уміння об'єктивно оцінювати учбову діяльність кожного студента мають особливо важливе значення на старших етапах навчання.

Кожен викладач знає, що студент проявляє активність, ініціативу та самостійність у роботі, якщо він чітко розуміє, що він повинен робити при виконанні завдання. Крім того, він повинен мати відповідний рівень підготовки. У зв'язку з цим, необхідно так формувати завдання, щоб викликати у студента інтерес до його виконання і бажання активно включатися в учбову діяльність. Викладач повинен знати рівень кожного студента, особливості його особистості для того, щоб дати йому посилене завдання. Відомо, що вимоги, які перебільшують рівень знань студента і його можливості, не стимулюють процес його навчання та розвитку, а призводять до того, що студент зовсім не виконує завдання або користується матеріалами та напрацюванням своїх товаришів, студентів з більш високим рівнем знань. Важливим засобом, який забезпечує ефективність навчання студентів іноземній мові, є правильно організована самостійна робота з підручником та дидактичними матеріалами на занятті та вдома. Виконання цієї роботи сприяє закріпленню знань, напрацюванню у студентів навичок та вмінь практичного використання засвоєного лексико-граматичного матеріалу, розвитку вмінь встановлювати у мові асоціативні зв'язки. Таким чином, викладач іноземної мови закладає основи подальшого самостійного оволодіння студентом іноземною мовою. Самостійна робота повинна знаходитися під постійним контролем викладача.

Викладачі іноземної мови НТУУ «КПІ» приділяють особливу увагу організації та проведенню самостійної роботи студентів старших курсів при викладанні дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування». Однією з форм самостійної роботи студентів усіх факультетів та інститутів НТУУ «КПІ» є обов'язкова підготовка реферату за темами майбутньої професійної діяльності студента та його презентація. Метою проведення презентацій є поєднання практичного володіння іноземною мовою та формування професійно-орієнтованих мовленнєвих навичок. Плідно працюючи з випусковими кафедрами, викладачі іноземної мови пропонують студентам III-V курсів теми рефератів, але студенти мають право вибирати професійно-спрямовану тематику за власним бажанням та вподобанням, використовуючи такі інформаційні джерела як «Інтернет» та науково-технічну періодику. Викладач повинен застерігати студентів, щодо використання «Інтернет»-ресурсів, так як відомо, що в «Інтернеті» іноді можна зіткнутися з неперевіреними фактами та інформацією.

Самостійній роботі над рефератом по професійній тематиці передують ретельна підготовча робота викладача із студентами на занятті по навчанню студентів працювати з аутентичною іншомовною літературою за фахом, збагаченню словникового запасу і оволодінню практичними навичками проведення презентацій. На заняттях студенти розширюють та закріплюють термінологічну лексику за фахом, опановують граматичні конструкції, що дозволяють підготувати та представити презентацію.

З метою найбільш ефективного опанування методикою проведення презентацій іноземною мовою за професійними темами викладачами факультету лінгвістики Університету були підготовлені методичні вказівки, які включають вправи на формування англomовної комунікативної компетенції усного професійного спілкування.

Презентація реферату проводиться з використанням комп'ютера у програмі Power Point, що збільшує інтерес студентів до її підготовки і допомагає студентам зрозуміти не тільки загальну інформацію, яка представлена у доповіді, але і найменші деталі. Найбільш складні технічні характеристики представлені на екрані у вигляді таблиць, схем, діаграм. Використання візуальної підтримки при проведенні презентації не тільки спрощує розуміння студентами з низьким рівнем знань іноземної мови доповідача, а й робить презентацію більш цікавою та живою. Але студент повинен пам'ятати, що візуальна підтримка не повинна відволікати слухачів від головної теми презентації, а повинна допомагати зрозуміло передати своє повідомлення аудиторії. Вище зазначені методичні вказівки допомагають студентам використовувати різного типу таблиці та схеми, дають необхідну лексику їх опису, пропонують завдання по закріпленню цієї лексики.

Методичні вказівки до проведення презентацій студентами III-V курсів всіх спеціальностей включають декілька розділів, таких як структура, планування часу, лексико-граматичний матеріал, підведення висновків. Кожний розділ супроводжується практичними завданнями на проведення презентації для контролю рівня набутих навичок усного професійного мовлення.

Одним з найбільш вагомих елементів проведення презентацій є запрошення до дискусії. Слухачі можуть ставити питання доповідачу, давати свій коментар, погоджуючись або виражаючи свої заперечення, надавати додаткову інформацію з теми, яка обговорюється. Ця дискусія представляє собою елемент непередбаченого, спонтанного говоріння. Студенти отримують можливість спілкування іноземною мовою. Коли це відбувається, увага направлена у більшій мірі не на елементи мови, а на необхідність висловити свою думку. Відношення студента до мовних форм стає невідомим і фокус його уваги переключиться на зміст висловлювання. Як ми знаємо, знання іноземної мови і говоріння на ній у реальних життєвих ситуаціях – не одне й те ж саме. І перше не призводить автоматично до другого. Необхідно мати іншомовне оточення, у якому студент відчуває необхідність говорити іноземною мовою. Проводячи презентації рефератів студентів, ми створюємо таке оточення, яке призводить до непередбаченого мовлення. Навчання іноземній мові набуває комунікативну спрямованість, що є головною ціллю роботи викладача.

Студенти готують свої реферати під керівництвом викладача випускової кафедри і викладача іноземної мови. Особливо важливим питанням є вибір теми реферату. Найбільш цікавими є теми, які розроблялися студентами самостійно; наприклад, теми їх курсових або дипломних робіт.

Презентація рефератів такої тематики визначає не тільки рівень володіння студентом іноземною мовою, а й його рівень професійної підготовки, що є особливо важливим, так як характеризує підготовку фахівця у цілому.

Презентація рефератів спочатку відбувається у студентських групах. Найкращі реферати представляються на міні-конференціях на факультетах та в інститутах. Студентам, які підготували цікаві доповіді і провели презентації належним чином, пропонується прийняти участь у Всеукраїнській науково-практичній студентській конференції, яка проводиться факультетом лінгвістики два рази на рік. Конференція працює по секціях. Кількість студентів НТУУ «КПІ» та інших університетів, які бажають прийняти участь в її

роботі - велика. Обговорення тем доповідей іноземною мовою проходять жваво і зацікавлено. Всі студенти, які приймають участь у роботі секції, можуть вільно висловити свою думку щодо представленої теми. По завершенні роботи секцій, студенти, які представляли свої доповіді, отримують збірник матеріалів конференції з підготовленими тезами їх доповідей.

Сумуючи вище сказане, можна підкреслити що правильна організація і методика проведення самостійної роботи студентів, поширення зацікавленості студентів до творчої самостійної роботи дають практичні результати, які виражаються у підвищенні комунікативної компетенції студентів, що є головним завданням навчання іноземній мові.

ЗАЯВКА
на участь у X Всеукраїнській науково-методичній
конференції
«ВИЩА ОВІТА: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ»

Прізвище	Варянюк
Ім'я	Тетяна
По батькові	Володимирівна
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	Старший викладач
Інститут/факультет	Факультет лінгвістики
Кафедра	Кафедра англійської мови технічного спрямування №1
Телефон	406-88-91
E-mail	kamts-1@bigmir.net
Тема доповіді:	Про особливості організації самостійної роботи студентів при навчанні іноземній мові на старших курсах